

195-344 n. [246-tól a nyomdai letartás]

19.099

1943. szeptember 1. Szerda

4346

Ár 16 fillér

AZ ELSŐTÉTÉS: 1943. szeptember 2. Csütörtökön este 22.00 kezdődik vége reggel 7.kor.

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 195 (3357) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Gyors német beavatkozás folytán

Teljes egészében összeomlott az ellenség Dániában kiépített földalatti szervezete

Súlyos veszteségeket okozott az újonnan megszervezett német légharítás a Berlint támadó angol bombázóknak — Rendkívül bizakodóan ítélik meg Németországban a keleti harctéri helyzetet

Berlinből jelentik: (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti.

Az utóbbi időben a német légierők ismétlen eredményes támadásokat hajtottak végre a keletkezési kikötőkben és Szicília keleti partjain észlelt angol-szász hajógyűlékezések ellen. Ezekkel a hajóösszevonásokkal kapcsolatban a szövetségesek hadihajóinak a Földközi Tengeren végrehajtott mozdulataiból bizonyos utbaigazítást lehet nyerni arra, hogy mik a legközelebbi tervei az amerikai főparancsnoknak. Eisenhower előkészületei arra mutatnak, hogy a szicíliai harcokban erősen megviselt hadosztályoknak emberrel és anyaggal való feltöltése után Olaszország két legdélibb félszigete, a Calabriai és Aquliai félsziget ellen tervez támadást. Földrajzi helyzetük következtében ezek is a szárazföld előterének tekinthetők. A további támadás céljait kiáltozva Szardínia és Korzika, de ezek megtámadása nagy kockázat, mert itt a tengeri erőket is nagy mértékben be kellene vonni. Ami a francia szoldos orániai erőcsoportot illeti, ez egyelőre még igen gyenge és nincs kellőképpen felszerelve. Ennek a körülménynek az alapján kell megítélni a délfraancia part elleni esetleges támadó szándék lehetőségét.

Ezzel szemben első pillanatra nagyobb kilátással bíztató a szövetséges erő partravetése Dél-Görögország ellen és az Adriai Tengeren. Nem szabad azonban lebecsülni azokat a nehézségeket, amelyek az alig járható ottani hegyterepen a hadműveletek előtt toronyosulnak még akkor is, ha a védelem nem lenne olyan jól megszervezve, mint ahogyan valóban van.

Ami a Sztalin által egyre nyomtatósabban sürgetett nyugateurópai második harctér megteremtését illeti, kétségtelen, hogy az angolok széleskörű előkészületeket végeztek. Nyugat-Angliában erősebb csapatokat vontak össze és a délangliai kikötőkben szárazföldi gyűlékeztek. A németek számot vetettek a brit támadó előkészületekkel és ehhez mérten megfelelő erőket vontak össze, ugyanakkor megerősítették az Atlanti fal megszálló legénységét. Hogy a Nyugat-Európa ellen irányuló brit szándékot felismerték, azt mutatja egyébként az a gyors és eredményes eljárás is, mellyel a Dániában működő brit ügynökök üzemeltették a lehetetlenné.

A keleti harctér helyzetét, mint a

Budapesti Tudósító jelenti a berlini lapok szűkszavuan, de rendkívül bizakodóan ítélik meg. A magyarázatok szerint az oroszok, akik eddig csak

taktikai sikert értek el, most minden rendelkezésre álló erejüket bevetik, hogy hadászati sikert kényszerítsenek ki.

Enyhítettek a dániai ostromállapotot

Berlinből jelentik: (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti: A dániai német csapatok parancsnokának fellépése következtében néhány óra alatt megsemmisült annak az uszító munkának az eredménye, amelyet angol ügynökök és társaik hónapok óta folytattak nagy összegek felhasználásával. A németek legapróbb részleteiben is tájékoztattak ezeknek az ügynököknek és cinkosainak tevékenységéről. Felügyeletük annyira feltűnés nélkül történt, hogy egyre gyakrabban vigyázatlanul jártak el. A nagy fáradtsággal kiépített szervezet, amelyet Anglia pénzelt, a kivételes állapot elrendelésével teljes egészében összeomlott. Az ügynököket, társaikat és gépezetüket ártalmatlanná tették. A készletbe helyezett eszközöket, a hírvérő és romboló tevékenységek anyagi eszközeit lefoglalták. Az ezen túlmenő rendelkezések kizáróan a megelőzés

céljait szolgálják. A német parancsnokság intézkedéseinek végrehajtása simán megtörtént. A dán haditengerészet és hadsereg lefegyverzése alatt nem történt említésre méltó surlódás.

Kopenhágából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A kopenhágai rendőrfőnök kedden este közölte, hogy tekintettel arra a nyugodt magatartásra, melyet a dán lakosság a kivételes állapot első napjaiban tanúsított, az első rendelkezéseken könnyítéseket eszközölnek és azokat azonnal hatálybaléptetik. Többek között az utcai közlekedés tilalma ezután est 11 órától reggeli 5 óráig terjedő időre korlátozódik. A vendéglők, színházak és mozik záróráját este 8 óra helyett 10 órában állapították meg. A villamos és omnibuszközlekedés is ennek megfelelően tovább tart az estjében. A lakosság meglelégedéssel fogadta a könnyítéseket.

Meghiusult a brit bombázók zárt támadása Berlin ellen

Berlin. (MTI): Szeptember 1-re virradó éjszaka, mint a Német Távirati Iroda értesül, brit gépek újabb terror-támadást hajtottak végre Berlin ellen. Az újjászervezett német légharítás a támadóknak rendkívül súlyos veszteséget okozott. A brit kötelékeket szétzörták és arra kényszerítették, hogy bombáik jórészt tervszerűtlenül dobálják le. A hatásos elhárítás következtében a brit bombázók zárt támadása megheiusult. A felhők alatt és fölött heves légi harcok fejlődtek ki, melyek során sok brit bombázót lelőttek. Még nem lehet áttekinteni, hogy a brit ter-

ror-támadás alkalmával összesen hány gépet veszítettek a brit kötelékek. Mindenesetre máris bizonyos, hogy a német légharítóegységek a brit légi-erőnek a legsúlyosabb veszteséget okozták.

A Pest írja: Zürichi jelentés szerint kedden amerikai és angol bombázók az eddigieknél nagyobb rajokban folytatták támadásaikat Északfranciaország ellen ahol főként a vasutakat, utakat, kikötőket és repülőtereket támadták, de mindenhol heves elhárításba ütköztek. Londoni hír három saját bombázó és három vadászgép elvesztését jelenti.

Róma közvetlen szomszédságáig terjesztették ki a szövetségesek az Olaszország elleni légi hadjáratot

Bern. (Bud. Tud.): A szövetségesek északafrikai főhadiszállásáról jelentik, hogy az Olaszország elleni légi hadjáratot most Róma közvetlen szomszédságáig terjesztették ki. Öt légi raj támadta az olasz főváros közvetlen környé-

kén a vasutakat és utakat. Különösen súlyos támadás érte Civita Vecchiát és Viterbo repülőterét teljesen elpusztították. Dél-Olaszországban a támadások a parti ütegek, tengerpartvárosok és a váltóberendezések ellen irányultak. A

szövetséges légihaderő Szardíniában is a közlekedési vonalakat bombázta.

Róma. (MTI) A Messagero leírja a Civita Vecchia elleni légitámadást. Augusztus 31-én délelőtt negyed 12-kor jelentek meg a támadó gépek a város felett. Az első hullám nem okozott kárt, a második azonban nagy bombákkal árasztotta el a déli városrészt. Az újabb légitámadás már nagyobb volt, mint a május 15-iki amit amerikaiak hajtottak végre. Pokoli látványt nyújtottak az elpusztult házak, templomok és az égnek emelkedő füstoszlopok. Kévéssel este 9 előtt újra megjelentek a repülők és alacsony szállva nagy tömegű bombát zúdítottak le. Ekkor a város északi részét támadták. Háromnegyed óra múlva megérkezett a harmadik hullám, amely felőráig dobálta le bombáit.

Bulgária volt miniszterelnökeit fogadta Filov kormányelnök

Szófiából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Filov bolgár miniszterelnök fogadta a volt miniszterelnököket és velük a pillanatnyi helyzet különböző kérdéseit tárgyalta meg.

Szófiából jelentik: (MTI) A nemzetgyűlés következtében ellanyhult a figyelem a nemzetközi események iránt. A bolgárok teljesen tisztában vannak a királyhalálával ért veszteségük nagyságával. Tudják, hogy az egyetlen volt, aki sorsdöntő Mőben öszetartotta és vezette az országot. Csüggedés ennek ellenére sem tapasztalható. Biznak benne, hogy a kormányzótanács tagjai és a kormány a Boris car megadta irányban tovább vezetik az ügyet és azt a békés és határozott politikát követi, amely kívül tartja az országot a háborun. Ugyancsak biznak a gyermekkirályban, aki az egyesített Bulgária jelképe és az uralkodóház sikeres politikájának letéteményese.

Grösz József kalocsai érsek végzi Glattfelder Gyula temetési szertartását

A Magyar Kurir jelenti: Glattfelder Gyula csanádi érsekpüspökért csütörtökön reggel az Egyetemi templomban Grösz József kalocsai érsek mond gyászmisét. A püspöknek kijáró ötös feloldást a pápai követ, Grösz József kalocsai érsek, Czapi Gyula egri érsek, Mikes János gróf címzetes érsek, valamint Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás végzi. Szegeden a temetési szertartást Grösz József kalocsai érsek végzi.

Változás a „Magyar Lapok” és az „Erdélyi Néplap” kiadóhivatali vezetésében

A Szent László Nyomda Részvénytársaság kiadásában megjelenő két napilapot eddig dr. Scheffler Ferenc igazgató, eszterezéki tanácsos jegyezte felelős kiadóként. Mai naptól kezdve ettől a tisztségétől megvált, mert a szatmári püspök úr őt a püspökség vagyonezelésének intézésére hívta meg s ebben a nagykiterjedésű új munkakörében szükség van rá, hogy állandóan Szatmáron tartózkodjék. Mikor új és nagyjelentőségű bizalmi állásban őt üdvözljük, s Istentől áldást és segítséget kívánunk működéséhez, egyúttal hálás megbecsüléssel gondolunk arra a tizenkét esztendőre óriási munkára és alkotó megalapozásra, amit lapjaink érdekében elvégzett.

Ezelőtt tizenkét esztendővel az Erdélyi Katolikus Népszövetség évi közgyűlésén történt az a bejelentés, hogy Fiedler István akkori nagyváradi-szatmári püspök úr kezdeményezésére a két egyházmegye vezető tényezői gondoskodtak az erdélyi katolikus napilapok anyagi megalapozása megszervezéséről. Ennek a szervező munkának dr. Scheffler Ferenc akkori teológiai tanár volt a megbízott intézője, ki a megelőző hónapokban a magyarországi, svájci, németországi, franciaországi és olaszországi katolikus sajtóintézményeket is végigtanulmányozta, hogy az erdélyi sajtóalapításban ezekre a tanulmányokra is támaszkodhassék.

Az ő vezetésével indult meg aztán Nagyváradon a Szent László-nyomda korszerű átalakítása, körforgógéppel és eszedőgépekkel való felszerelése, évgett nagyviláshírhíres helyiség-építés, továbbá az indítandó lap szerkesztőségi és kiadóhivatali berendezésének a biztosítása. Egyúttal megindult a szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda munkaközösségének a megszervezése is, továbbá a gondoskodás arról, hogy a lapnak az akkori Románia minden katolikus magyar vidékén tudósítója és helyi terjesztője legyen. Ezzel az előkészülettel lépett a nyilvánosságra az 1932. év első napján az erdélyi katolikusok új napilapja, akkor még „Erdélyi Lapok” cím alatt.

Azóta a címnek a helységnevekre vonatkozó román rendelkezések miatt 1936-ban változnia kellett, s így lett új címünk előbb az „Új Lapok”, majd 1936. szeptember hava óta a „Magyar Lapok”. De ezt megelőzően, 1933 óta társalapunk is lett „Magyar Néplap” címen, mely a román uralom alóli felszabadulásunk óta az „Erdélyi Néplap” címet viseli. Ezek a címváltozások is jelzik, hogy sok politikai és kormányzati feszültség között kellett egyensúlyozódtat találnunk, s egyúttal a katolikus magyar közönség fokozódó igényeit is kielégítenünk. A román kormányhatalom részéről sok akadályozó és rendszabályozó intézkedésben volt részünk, tizenkét betiltást is meg kellett érniünk, s ezek feloldását sok nehéz utánajárás közt kiegyeznünk. E feloldásokért még a bukaresti katolikus nunciatura diplomáciai közbelépését is meg kellett moztatnunk.

Ebben a küzdelmes nehéz munkában dr. Scheffler Ferenc erélyes helytállása volt a legnagyobb erőnk. Az ellenfél is benne kereste lapjaink fennmaradásának és terjedésének legfőbb okát, s hadbírói eljárást és börtönbe hurcolást is alkalmazott ellene, hogy ezzel lapjaink életét is megrendítse. Isten segítségével igazságonk ebből a megpróbáltatásból is szabadulhattunk, s ismét tovább foly-

tathatta a katolikus sajtóért való áldozatos munkáját. Minden hivalkodás nélkül elmondhatjuk, hogy ebben a munkában nemcsak névtelen egyszerűség és örökös szívség volt, de történelmi érdem is. Dr. Scheffler Ferencnek ezért a jó lelkiismeret belső öröme volt a legfőbb jutalma.

Igéretet kaptunk az ő részéről, hogy ügyeinkben továbbra is megtartja érdeklődését és azt a közreműködését, amit új hatáskörének teendői megengednek. Mindig hálás emlékezéssel gondolunk arra az alapító és megtartó munkára, mellyel lapjaink életét megszilárdította, s mellyel az elmúlt tizenkét év alatt a katolikus magyar sajtónak egy egész meggyőződéses munkatársi

gárdát és buzgó hitű olvasóközönséget szervezett.

A Szent László Nyomda Rt. kiadásában megjelenő két napilapunkat máttól kezdve dr. Virág Jeromos jegyzi felelős kiadóként, ki már egy év óta részét lapjaink munkájában. Korábban a csornai premonstri főiskolán volt a bölcsélet és erkölcs tanára, s azonkívül ugyanott a szerzet rendházának a gondnoka. A katolikus irodalomban is figyelmet keltett egy nevelési irányú könyvével, mely az iparosifjuság életkérdéseit tárgyalja „A felezabadulástól a családig” cím alatt. Az Akció Catolica lapja és más lapok is ezt a könyvet úgy méltatják, mint uttörő művet, mely magyar nyelven először foglalkozik beható részletességgel az iparos-szolgák nevelésével.

Új felelős kiadónkat is bizalommal és jó reményekkel köszönheti közönségünk a reábizott nagyfotosszerű munkakörben.

Mozik műsora:

APOLLÓ: Férfitűség.
BELVÁROSI Leányalmok.
CASINO: Alfa Tau.
KORONA: A szovjet két arca és Muzsikáló május.

Elkészült a város 1944. évi költségvetésének tervezete

Nagyvárad, szeptember 1. A városi számvevőség elkészítette Nagyvárad város 1944. évi költségvetésének tervezetét. A polgármester ma kezdte meg a tervezet letárgyalását a számvevőség főnökével és dr. Gyapay László helyettes polgármesterrel, a pénzügyi osztály vezetőjével. A költségvetési tervezetet előreláthatólag két-három napon belül letárgyalják, aztán közzéteszik a hivatalos lapban, hogy már a szeptember havi közgyűlésen napirendre tűzessék. A tervezet végösszeget még nem közlik.

Ünnepi emelkedettséggel emlékezett meg a vármegye a bécsi döntés évfordulójáról

8700 pengő kormánysegélyt kaptak a biharmegyei jégkárosultak — Nehézségek a zsir- és a tűzifaellátás terén

Nagyvárad, szeptember 1. A vármegyei közigazgatási bizottság ma délelőtt 10 órai kezdettel, dr. Cziffra Kálmán főispán elnöke alatt tartotta meg szeptember havi ülését. A szabadságon lévő dr. vitéz Nadányi János alispán nem volt jelen az ülésen.

Osvaid János főjegyző felolvasta az alispáni jelentést, amely emelkedett hangon emlékezik meg a második bécsi döntés harmadik éves évfordulójáról. Ez a döntés, mondja a jelentés, felszabadította a keleti és északkeleti országrészeket az idegen járom alól s az évforduló alkalmából Bihar vármegye lakossága is újraéli azt a hártalan örömet és lelkesedést, amelyet a magyar honvédség bevonulásakor érzett. Ugyanakkor fogadalmat tesz Bihar vármegye népe, hogy odaadással vállalja azokat a feladatokat, amelyek a magyar állam keretében reá hárulnak.

226 lélek a megye egy havi természetes szaporulata

A tisztifőorvos jelentette, hogy a közegészségügyi állapotokban augusztus hónap folyamán némi rosszabbodás volt észlelhető a nagyobb mértékben fellépett számarhurut és nyári diaré-megbetegedések miatt. A természetes szaporodás 266 lélek volt a megyében. A zöldkeresztes akció során 5800 személy részesült cukorellátásban, 3600 személy pedig tejellátásban. Ebédeltetésben 413 gyermek részesült.

A pénzügyigazgató az adóbehajtás helyzetéről tett részletes jelentést. Múlt évi hátralék keretszámban 4 millió, folyó évi előírás 6 millió pengő. Ebből befizettek kereken 3 és félmillió pengőt, hátralék maradt 6 és félmillió pengő.

A tanfelügyelői jelentés ismerteti a miniszteri rendeletet, amely szerint a városi nép- és középiskolákban a tanítás az 1943-44. tanévben csak november 3-án kezdődik. Közli továbbá, többek között, hogy a nyár folyamán tanfelügyelők voltak a diploma nélküli tanítók továbbképzésére s a megyében

A jelentés további része megemlíti, hogy a kormány 8700 pengőt utalt ki a biharmegyei jégkárosultak segélyezésére. Azután részletesen ismerteti a közzétett szövetkezet működésének eredményeit. Házassági kölcsönben 51 fiatal házaspár részesült; 31 tehenet, 12 bivalyt, 8 sertést osztottak ki sokgyermekes családoknak, azonkívül 38 sokgyermekes család kapott kisipari és kiskereskedői kölcsönt, 10 családnak pedig gazdasági felszereléseket juttatott a szövetkezet.

A liszt és kenyérellátás — mondja a következőkben a jelentés — zavartalanul folyt a hónap folyamán, az augusztus 1-én életbelépett új rendelkezések alapján. A zsiréllátás azonban nehézségekbe ütközött. Hasonlóképpen nehézségek voltak a tűzifaellátás terén, főként a fuvaros-hiány miatt, ami viszont a nyári munkaidénnyel van kapcsolatban.

azoknak megfelelő erővel való végzését megakadályozta, illetve lehetlenné tette. A kapásnövények fejlődése az abnormálisan száraz időjárás miatt rendkívül hátrányos volt, úgy hogy a jó terméskilátások helyett rendkívül gyenge termésrel kell számolni. A tengerinél a legtöbb helyen már az eső sem segít. Hasonlóképpen igen gyenge terméseredményre van kilátás a répkánál, a burgonyánál és a takarmányféléknél is.

A jelentés ezután beszámol a minőségi gabonavetőmag akcióról. Erre vonatkozólag az igénylések folyamatban vannak. Ezek jégverés által sújtott vidékeken már is tulhaladják a kereteket, ezért a gazdasági felügyeléség újabb vetőmagmennyiségek kiutalását kérte.

A legelők majdnem mindenütt kiszáradtak, úgyhogy az állatoknak takarmánnyal való ellátása nagy nehézségekbe ütközik. A hőszezonban szárazság a jó szőlő-kilátásokat is rendkívül kedvezőtlenül befolyásolta.

Az állattenyésztésre vonatkozólag közli a jelentés, hogy a mangalicacsertésállomány színvonalának és termőképességének emelése céljából a földművelésügyi miniszter 150 tenyészkoca kedvezményes áron való kiosztását engedélyezte Bihar vármegye területére.

Az állatorvosi hivatal jelentése szerint augusztus hónapban egy járás négy községében lépett fel újabban lépfene. Jelenleg 2 járás 8 községében van ilyen állatbetegség. Okány község egy tanyáján juhhimlő lépett fel. Ruhosság 6 járás 19 községében mutatkozik. A sertéspestis terjedőben van. Ezzel 12 járás 38 községe 546 udvarral van fertőzve. Nagyarányú óvintézkedések történtek. Sertésorbán 4 járás 7 községében, baromfipestis és baromfikolera pedig 2 járás 3 községében észlelhető.

Közli még az állatorvosi hivatal, hogy az állatvásárok forgalma igen lanyha volt a megye területén, augusztus hónapban.

A közigazgatási bizottság ülése 11 órakor ért véget.

Franciaországban lesz a harmadik európai arcvonal

Churchill rádióbeszède a szövetségesek haditerveiről. Stalin hadvezéri sikereiről és a Szovjetunió irányában táplált bizalomról

Lisszabon. (MTI) Churchill miniszterelnök kedden délután a quebeci fellegharban rádióbeszédet mondott. A bevezető részben a quebeci értekezlet egybehívásának szükségességéről beszélt, majd Franciaországra tért át. Hangsúlyozta, hogy

Nagybritannia sohasem felejtette el, mivel tartozik Franciaországnak.

Annak a biztos reményének adott kifejezést, hogy Franciaország ismét szabad és egységes állammá emelkedik fel.

A kanadai kormánnyal folytatott tárgyalásairól is említést tett, majd röviden utalt arra, hogy a szövetséges vezérkarok a quebeci értekezleten behatóan megvitatják a háború valamennyi kérdését. Igen meleg és elismerő szavakkal emlékezett meg arról a szerepről, amelyet a kanadai hadsereg a háború kezdete óta betölt és külön felsorolta mindazt, amivel Kanada hozzájárult a háború sikeres folytatásához. Hangsúlyozta, hogy Kanada nem azért teszi, mintia szerződésekké kötelezte volna magát, hanem kizáróan önszántából, mert meg akarja az emberiség jövőjét menteni. Meleg szeretettel fejezte ki a maga és az angol nép nevében a kanadai népek, majd annak a reménynek adott kifejezést, hogy a jövőben alkalmá lesz hasonló személyes helyszíni érintkezésbe lépni a nagy angol népeslád többi tagjával is.

Miért nem hívták meg Stalint a quebeci értekezletre?

Azután a Szovjet és Nagybritannia közötti viszonyról beszélt. Nem lett volna helyénvaló, ha Oroszország a Quebeci értekezleten képviseltette volna magát. Ez az értekezlet ugyanis elsősorban a Japán elleni háború kérdéseivel foglalkozott.

Tekintettel arra, hogy a szovjet-kormánynak öt éves szerződése van meg a japánokkal, kínos és kellemetlen lett volna számára, ha részt kellett volna vennie ezen az értekezleten.

Hangoztatta annak szükségességét, hogy Nagybritannia, az Egyesült Államok és a Szovjet között háromhatalmi értekezlet jöjjön létre. Ha ez az értekezlet eddig még nem valósult meg, az nem azt jelenti, mintha nem lennének hajlandók az értekezlet megtartására, hanem kizáróan arra vezethető vissza, hogy

Stalin marsall, aki személyesen áll az orosz hadak élén a pillanatban nem hagyhatja el a harcoló frontot.

Stalin marsall bizonyára nem vesztette az idejét, mint ahogyan azt az orosz frontról érkező legújabb jelentések is bizonyítják. A közbenes időben még szükségesnek és sürgősnek látszott, hogy a három nagyhatalom külügyminiszterei, illetve felelős személyiségei értekezletet tartsanak és előkészítsenek egy második értekezletet, amely majd a három állam vezetői vesznek részt és amely a jövő fontos problémáit fogja megvitatni. Nincsen semmiféle olyan ok, amely

arra készíthetné a szövetséges hatalmakat, hogy a Szovjetunióval ne közöljenek mindent a legnagyobb bizalommal.

Mikor és hol?

Churchill hangsúlyozta, hogy a múlt időben igen sokat beszéltek második front szükségességéről. Tekintettel arra, hogy mind mostanig az oroszok vállára nehezedett az ellenállás legnagyobb súlya, pillanatig sem kárhoztatják az oroszokat azért, mert sürgették a második frontot.

Előre tekint arra a napra, amikor a szövetséges hadseregek átkelnek a Csalornán és teljes erejükkel rávetik magukat közelharcban a Franciaország földjére betört ellenségre.

Bizonyára nem kívánják tőle, hogy megmondja, hol és mikor csapnak le. A miniszterelnök azután hangsúlyozta, hogy ilyen nagyszabású támadás igen sokoldalú és kényes kérdések szövevényét hozza magával. A maga részéről ugyanugy bízik a harmadik, mint a második frontban.

A következő részben visszapillantást vetett az afrikai harcokra. Hangsúlyozta, hogy az afrikai események sikerei nagyban megkönnyítették a további hadműveleteket. A hadifoglyok számát Churchill felmilióra becsüli.

Mind az Atlanti-óceánon, mind a Földközi-tengeren kezükbe ragad-

Távolkeleten Japán a fő háborús cél

A következő részben ismét a quebeci értekezletre tért vissza és rámutatott arra, hogy Nagybritannia számára a japánok elleni háborúban a kérdés súlya az indiai fronton és az Indiai-óceánon van.

Sokszor kérdeztek engem, vajjon azt hiszem-e, hogy a németeket még ebben az évben fogjuk legyőzni, vagy később? Nem tudjuk pontosan mérlegelni azoknak a csapásoknak hatását, melyeket orosz szövetségeseink mérnek a németekre, valamint mérlegelni a német területek borulatásának hatását és azt a lélektani hatást, melyek mindez a német népre gyakorol.

ták a katonai kezdeményezést.

Az ellenség nem tudhatja, melyik órában és hol fogják kihasználni ezt a kezdeményezést.

Churchill ezután rátért a németi szági bombatámadásokra és azt mondta, hogy

a bombatámadások száma és pontossága állandóan növekszik és növekedni fog.

Röviden érintette a balkáni helyzetet és kijelentette, hogy bizakodással várják a napot, amikor Jugoszlávia és Görögország ismét szabadon és függetlenül élheti a maga életét. Jugoszlávia és Görögország uralkodói a háború után ismét elfoglalhatják trónjukat, ha a két nép szabad választással kívánja ezt.

A tömeglélektan még sohasem volt annyira fontos körülmény, mint ebben a most folyó háborúban.

Nem szabad tulságos befolyást engedni a külső körülmények feszegetésének és

Félre kell vetni minden találgatást arról, hogy a háború hamarosan véget ér-e?

A befejező szavakban az Egyesült Nemzetek törhetetlen akaratáról beszélt és megállapította, hogy az egész világot az a törhetetlen reménység tölti el, hogy sikerül kivívni a háború után a valódi, tartós békét.

Meghiusult az angolszások első calabriai partraszállási kísérlete

Cianot szökés közben letartóztatták — Ujból felállítják a fasiszta pártot

Berlin. (MTI) A Német TI jelenti: **Katonai közlés szerint vasárnap egy erősebb, körülbelül 400 főből álló angol harcsoport partraszállást kísérelt meg Reggio-tól (Calabria) délnyugatra, az olasz eszima hegyén. Az ellenintézkedések folytán, 30 ember kivételével, megsemmisítették a csoportot. Az életbenmaradtak a hegyekben bujkálnak, ahol egyenként elfogják őket. Kétségtelenül arról van szó, hogy az angolok egy partraszállási hídöt kísérletet megteremteni. Ez abból is világosan kitűnik, hogy sok jelzőberendezést találtak náluk, melyek máris fel voltak szer-**

Róma. (MTI) Irányadó politikai körökben kijelentették, hogy az olasz liberális államban nincs kizárva annak lehetősége, hogy engedélyezni fogják a fasiszta párt felállítását. Ez a körülmény önmagától következik

az olasz szabadság fogalmából. Ez az ujonnan megalakítandó fasiszta párt azonban semmi esetre sem lehet totális jellegű.

Madrid. (Bud. Tud.) Franciaországon át érkező hírek szerint Ciano volt külügyminisztert, aki feleségével és három gyermekével áruházban szökni akart a határ közelében letartóztatták. Nagy összegű olasz és spanyol pénzt és félmillió francia frankot találtak nála

Súlyos természetű szabotázs cselekmények váltották ki a németek dániai intézkedéseit

Hannecken tábornok teljhatalommal vezeti az összes ügyeket — Rövidesen kinevezik az új miniszterelnököt

Koppenhága. (MTI) A Német TI jelenti: A dán király egészségi állapota továbbra is kielégítő.

Stockholm. (MTI) Az Aften Tidningen értesülése szerint Best német megbízott, néhány napon belül

Valószínűnek tartják német részről a dániai inváziót

Stockholm. (MTI) Hivatalos jelentés szerint a Dániában csendelt katonai kivételes állapot folytán Hannecken tábornok teljhatalmat kapott arra, hogy az összes államügyek a törvényhozás, a bírósok és a köz-

elhagyja Dániát. A Scavenius kormány lemondása után előreláthatóan Knudsen dr-t. a dán vasutak igazgatóját nevezik ki miniszterelnöknek, aki elnöke a koppenhágai dán-német társaságnak.

igazgatás felett ellenőrzést gyakoroljon és a törvények kibocsátásával a jelenben érvényes jogszabályokat megváltoztassa. Az összes hatóságok és valamennyi tisztviselő kötelesek utasításait követni. A tábornok in-

tezkedései csak a kivételes állapot tartamára érvényesek.

Stockholm. (MTI) Hivatalosan jelentik Dániából, hogy a katonai intézkedéseket minden különösebb nehézség nélkül hajtották végre. A lakosság teljes megértéssel fogadta az intézkedéseket és megőrizte nyugalomát. Az országban teljes a nyugalom. A posta, táviró és távhírelő forgalom ismét megindult. A városok közötti és a külfölddel való telefonbeszélgetéseket csak a rendkívüli fontos esetekben engedélyezik. Ugyancsak kivételes esetben engedélyezik a gépkocsiforgalmat. A dán haderő tagjait felszólították, hogy szeptember 3-ig

jelentkezzenek a német parancsnokságokon. A svéd lapok összetűzésekről számolnak be a dán helyőrséggel a lefegyverzés alkalmából. A király és a dán kormány nem gyakorolják jogukat. A kormány tagjai őrizet alatt állanak. Sok politikus, különösen sok konzervatív párti és újságíró rendőri felügyelet alatt áll. A király helyzetét Lipót belga királyával hasonlítják össze. A *Stockholms Tidningen* jelenti, hogy jól értesült berlini körök szerint a német katonák ellen elkövetett szabotázs cselekményeknek voltak egyenes következményei a katonai intézkedések. A külföldről szított szabotázs cselekmények következtében a helyzet különösen komollyá vált a mostani inváziós lehetőségek között. A Dániában indítandó inváziót inkább valószínűnek tartják, mint a norvégiai, mert Norvégia megszállása nehézségekbe ütközött. Ezzel szemben egy eredményes dán invázió elválna a norvégiai csapatokat. Dániában csak katonai óvintézkedésekről van szó.

Internálják a dán tisztet

Stockholm. (Bud. Tud.) A dán sajtószolgálat jelenti, hogy a német katonai hatóságok rendelkezése a dán tényleges és tartalékos tisztet internálják. A dán rádióban proklamációt olvastak fel, melynek értelmében *Hannecke* tábornok, Dánia német főparancsnoka kezébe veszi a kormányzó hatalmat, beleértve a törvényhozást és a törvénykezdést. Jogában áll a dán törvények megváltoztatása. A dán tisztviselők ezután német ellenőrzés alatt dolgoznak.

Helsinki. (MTI.) Az *Uusi Suomi* vezércikkben megállapítja, hogy a dániai új intézkedések az ellentétek még nagyobb kiéleződésére vezethetnek. A dániai helyzet bizonyos tekintetben válságos irányban fejlődhet. Ezt mélyen sajnáljuk — írja a lap. Teljes szívünkkel reméljük, hogy Dánia kivételes helyzetét lehetőleg fájdalommentesen éli át, aminek nemcsak Dánia hanem az északi államok általános jövője szempontjából is nagy jelentősége van.

Fölmentették a gondatlanságból származó tűzvészokozás vádjá alól Kondás Tibort

Nagyvárad, szept. 1. Kondás Tibor nagyváradai díszműgyáros Rimanczy-utcai üzletében 1942 decemberében tűz ütött ki a tűzvész martaléka lett a berendezés egyrésze és az ott lévő árukészlet. Az ügyből kifolyólag Kondás ellen följelentést tettek a hatóságok gondatlanságból származó tűzvészokozás vétségé címén. A járásbíró elsőfokon el is ítélte Kondás Tibort, aki azonban felelősséget az ügyet most tárgyalta a törvényszék fellebbviteli tanácsa. Dr. Gyalay Mihály hatásos védőbeszédét után, melyben bebizonyította, hogy védelmet semmilyen gondatlanság nem terheli a bűncselekményt nem követett el, a bíróság fölmentette a díszműgyárost a vád és következményei alól.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Elutasította az uszorabíróság Szépkuthy és társa felfolyamodását az előzetes letartóztatás ellen

Hatósági engedély nélkül értékesítették a bocskor gyártására kapott selejtes gumit

Nagyvárad, szeptember 1. A királyi ügyészség ma reggel a sajtó részére a következő tájékoztatót adta ki:

Szépkuthy István, Szabó Mihály, Lázár Jenő és Rendel Nándor nagyvárad lakosok a honvédkincstárból gumitalpu bocskorok készítésére több vagont kitévő selejtes gumiabroncsot kaptak. A kiutalt gumiabroncsok — amelyeket Szépkuthy István, illetve megbízottai átvettek — nagyrészt még használható állapotban voltak s Szépkuthyék ezeket hatósági engedély nélkül értékesítették. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy az alkalmi társaság részére gépkatrészeket és alumíniumot is utaltak ki ugyancsak nagyobb mennyiségben. Miután az a nyomatékos gyanu forgott fenn, hogy Szépkuthy István és társai — 10 évig terjedhető fegyházzal büntethető —

községségi cikk jogellenes elvonásának büntetést követtek el, a kir. ügyészség elrendelte Szépkuthy István, Szabó Mihály és Lázár Jenő előzetes letartóztatását. A határozatot Szépkuthy István és Szabó Mihály felfolyamodással támadta meg, melynek tárgyában a nagyvárad kir. törvényszék uszorabíróságának tanácsa már határozott is olyképpen, hogy úgy Szépkuthy István, mint Szabó Mihály felfolyamodását elutasította. Így tehát nevezettek továbbra is előzetes letartóztatásban maradnak.

A magyar kir. kincstár tetemes kárára elkövetett súlyos bűncselekmények ügyében a nyomozási eljárás tovább folyik, mert alapos a gyanu, hogy az ügyvel kapcsolatban még mások is követtek el bűncselekményeket.

Vádlottak padjára kerültek, mert siettek a férjhezmenéssel

Nagyvárad, szeptember 1. Mint ismeretes, az 1894. évi 3-ik törvény-cikk bizonyos tiltó akadályt állít a házasságkötések elé. Ezek közé tartozik a többi között az, hogy az elvált nő a válóítélet jogerőre emelkedésétől számított 10 hónapon belül nem köthet újabb házasságot.

Barna Anna körösgyéresi asszony 1942-ben törvényesen elvált az urától, akivel már 1929 óta nem élt együtt. Amint a válóítéletet kézhez kapta, azonnal jelentkezett a község-házán és a szükséges formák után házasságot kötött jelenlegi férjével. Különböző hivatali felülvizsgálások során az ügy napvilágra került s az illetékes főszolgabíróság följelentést tett úgy *Barna Anna*, mint a házasságot megkötő jegyző ellen. Az érdekes ügyet tegnap tárgyalta a nagyvárad kir. törvényszék dr. *Vitéz Biró Barna* tanácsa. A védelmet ellátó dr. *Krajnik Sándor* azzal érvelt, hogy ő maga, aki ügyvéd s román egyetem

végzett, tudta ugyan, hogy létezik egy ilyen tiltó rendelkezés, arról azonban nem volt tudomása, hogy ennek a rendelkezésnek áthágása büntető eljárást von maga után, hogyan lehetne tehát elvárni, hogy egy irni-olvasni sem tudó nő ismerje ezt a rendelkezést. Egyébként pedig a vádlott nő az első férjétől már 1929 óta különváltan él, míg a jelenlegi férjével már a házasság megkötése előtt is, öt év óta közös háztartásban élt s ebből a kapcsolatból gyermeke is született. Mindezek alapján védenet felmentését kérte.

A bíróság ezután kihirdette ítéletét, melyszerint megállapította ugyan *Barna Anna* bűnösségét, de mivel tettével nem érte sérelem azt a célt, amelyet az említett rendelkezés elérni kíván, fölmentette a vád és következményei alól. Hasonlóképpen fölmentette a bíróság a házasságkötést végző jegyzőt is.

Kis Sándorék is iparkodtak megesküdni

Hasonló ügyből kifolyólag került a vádlottak padjára *Kiss Sándorné* 37 éves nagyszántói asszony és a helybeli községi főjegyző is. Ügyüket ma délelőtt tárgyalta a nagyvárad kir. törvényszék dr. *Bóka-Papp Ernő* tanácsa. *Kiss Sándorné* 1932 óta különváltan élt első férjétől, míg a jelenlegivel már 9 éve élt vadházasságban. Amint a válást 1941 május 3-án kimondták, azonnal jelentkezett a község-házán és július 20-án már házasságot kötött vadházastársával. — Gyermeke csak egy évvel később, 1942 július 10-én született ebből a házasságból.

A mai tárgyaláson a főjegyző azzal védekezett, hogy abban az időben oly sok volt a munka, hogy egyedül nem volt képes minden iratot tüzetesen átutézni. A válóítéleti irat be-

volt csatlakozva s ő elnézte az időpontot. *Kissné* pedig kijelentette, hogy ő nem tudott erről a házassági akadályról.

— *Kilenc évig eltünk vadházasságban* — mondotta — *s iparkodtunk megesküdni.*

Dr. *Szolnok* kir. ügyész *Kissné*vel szemben eljettette a vádat, a főjegyzővel szemben pedig oda módosította, hogy gondatlanság terheli csupán az ügyvel kapcsolatban. Dr. *Krajnik Sándor*, hivatkozva a tegnapi hasonló ügyre, kérte az eljárásnak végzéssel való megszüntetését.

A bíróság bűnösnek mondta ki a főjegyzőt, a módosított vád szerinti cselekményben és ezért 30 pengő pénzbüntetésre ítélte, aminek végrehajtását azonban 3 évi próbaidőre felfüggesztette.

Beiratkozás

a **M. Antalfy Margit** balet és tánciskolájába. Gyermeknek, diákoknak és felnőttek részére **mindennap d. u. 4 órától.** Sas Passage, a tánciskolában.

Vitéz Keresztes Fischer belügyminiszter délvidéki körútja

Óbecse. (MTI.) Vitéz *Keresztes Fischer* Ferenc belügyminiszter délvidéki körútjának második napján Magyaránizsára, Óbecsére, majd Zomborba látogatott el. Elkísérte dr. *Deák Leó* Bács-Bodrog megye főispánja, aki a megye határánál fogadta. Magyaránizsán és Zentán összejűltek a városházán a tisztviselők és a képviselőtestület tagjai. *Lehel Pál* polgármester és *Losonczy János* képviselőtestületi tag köszöntötte Magyaránizsán, Zentán pedig *Gusáth György* polgármester és *Vig Ágoston* főorvos.

Óbecse határában *Gyüre Károly* főszolgabíró és *Berecz Gyula* főjegyző fogadta a minisztert. A miniszter előbb megtekintette az óbecsei ONCSA-telepet, majd a község előjáróságának és a képviselőtestület tagjainak ülésén jelent meg. *Balassa Pál* köszöntötte a minisztert, aki a köszöntésre melegen válaszolt.

A belügyminiszter még soká elbeszélgetett a megjelentekkel, majd tovább utazot Zombor felé.

10 évi fegyház- és 8 hónapi börtönbüntetés után ismét lopott

Nagyvárad, szept. 1. *Ginter Gyuláné*, *Lukács Katalin* 43 éves asszony folytatólagosan elkövetett lopás bűntettével vádoltan került a törvényszék dr. *Bóka-Papp* tanácsa elé, azért, mert *Kertész Ernő* kalapüzleti alkalmazottól, ahoza *Horvát Margit* név alatt bejárónőnek szegődött, 200 pengőt meghaladó értékű ruhaneműket vitt el. Kihallgatása során arra a kérdésre, hogy volt-e már büntetve, csak annyit árult el, hogy *lopás bűntettéért* 8 évi fegyházat kapott 1929-ben és abból 6 évet ült le. Ezenkívül 1942-ben 8 hónapi börtönrre ítélték orgazdaság miatt. A lopás bűntettéért kapott 8 évi fegyház azonban gyanusan hangzott s csakhamar véget is vetett minden további kétségkedésnek „Bogos hácsi” közbeszólása, aki altiszt a törvényszéken, ott szolgált már a román megszállás idején is és jól emlékszik a *Ginter-féle* bűnügyre. Így aztán kiderült, hogy *Ginterné* a férjével együtt elkövetett rablógyilkosság miatt ítélték el annakidején, 10 évi, nem pedig 8 évi fegyházra.

Ezek után dr. *Szolnok* kir. ügyész indítványára a törvényszék elrendelte az erre vonatkozó iratok beszerzését s a tárgyalást elnapolta.

NAGYVÁRADON IS ÜNNEPELNI FOGJÁK A NYOLCVANÉVES HERCZEG FERENCET. *Nagyvárad, szept. 1.* *Herczeg Ferenc* 80 éves születésnapja alkalmával jubileumi ünnepséget rendez egy bizottság, amely kéréssel fordult a város vezetőségéhez, hogy foglalkozzék ezzel az ügyvel. Valószínű, hogy a szeptemberi közgyűlés üdvözölni fogja a jubiláló nagy irót.

Igy dolgozott falragaszokkal a szociáldemokrácia az első világháború után

Lenin képe a főváros házfalain — Vörösre mázolták a parlamentet és templomtornyot döngettek 1918-ban

Nagyvárad, szeptember hó. Megigértük olvasóinknak, hogy felvilágosító cikkeink keretében ismertetni fogjuk a szociáldemokraták és a Népszava világháborús és forradalmi falragaszait Fiala Ferenc már többeszer idézett könyve nyomán. Az ismertetett falragaszok, könyvfedelek, naptárfedelek és fényképek egyébként jelenleg is az Országgyűlési Múzeumban, illetve a Nemzeti Múzeum hírlap- és röpecédulárában találhatóak.

Fiala Ferenc könyve elsőnek a Népszava 1914-es naptárfüldelét közli. Ezen a díszes alkotáson látható egy derékig levetkőzött valaki, egy toronymagas Frankenstein, amint egy templom tornyát döngeti hatalmas lendülettel. Az egészet Bíró Mihály zsidó rajzoló készítette. Tagadhatatlan a kompozíció kifejező ereje és félremagyarázhatatlan a jelentése. Csak azt kérdezzük, hogy a Népszavának ehhez a hagyományhoz is olyan göröcsően ragaszkodnak, mint szellemi fegyvertáruk egyéb kincselhez?

„A klerikális metely”

A következő oldalon négy érdekes könyv borítólapjának fényképmásolatát közli Fiala Ferenc könyve. Mind a négy a szociáldemokrata párt kiadásában megjelenő Munkás Könyvtár sorozatban jelent meg. Az első a „győzelmes tömegsztrájkot” dicsőíti, a másik a kommunizmus alapelveit népszerűsíti a magyar munkások között, a harmadik a „klerikális metelyről” elmélkedik, de alcímét is közli, amelyben azt kérdi, hogy „mit keresnek a vallás és hit emberei a munkásszervezetekben?” Ezt a remekművet Vanczák János írta a magyar munkások számára. A negyedik híres könyv többek között Marx és Engels kommunista kiáltványát közli.

De elég az unalmas könyvekből. A

„Bitangok! Ezt akartátok!”

Ezután Vértés Marcell zsidó rajzoló két alkotását mutatja be Fiala Ferenc könyve. Az egyik a tragikus végű IV. Károly király látható nyomában vérző sebekkel, csonka végtagokkal, bekötött szemmel a háború sebesültjeinek tömege, a másikon pedig egy katonaszökevény kivégzésének izgató, lázító beállítása. Mindez falragaszként jelent meg az öszirózsás forradalom előestéjén. A következő oldalon még egy falragasz, Bíró Mihály szintén zsidó rajzoló munkája. A vörös ököl lecsap a diplomaták asztalára — mutatja a bezedes kompozíció s alatta csak ennyi áll: Bitangok! Ezt akartátok!

A szöveges falragaszok Wilsont és Kossuthot egy sorba állítva dicsőítik az amerikai álprófétá hazug eszméit és propagandát csinálnak az országot végromlásba vivő fegyverletételnek. Mindennél beszédesebb azonban az a falra-

A vörös egység proklamálása

Azután sorba következnek a felvételek Károlyi Mihály dicstelen kormányzásáról, majd jöhet a szociáldemokrata párt választási falragasza köti le a figyelmet. Ezen az igazán elmés és ötletes, őszinte vallomást és programot tartalmazó falragaszon egy kötényt, minden idegével és izomszálával nekigyűrűzött alak a parlament épületét rikító vörösré mázolja be. Az aláírás is világos: Vörös parlamentet! Szavazzatok szociáldemokratára!

Szomorú okmány következik ezután. Az elindított lavina útját jelzi Károlyi Mihály lemondásának bejelentése és a

következő oldal már érdekes és épületes fényképfelvételeket közöl. Az első a magyarországi szociáldemokrata béke delegáció látható stockholmi szállása előtt: Buchinger Manó, Garami Ernő, Kunfi Zsigmond, Weltner Jakab és Bokányi Dező. Az öt közül csak egy magyar, a többi négy zsidó. Hű képe a munkásholdító szociáldemokráciának. A másik fényképen is épületes jelenet látható: marxista csőcselék tisztek rangjelzését tépi le. A következő két fényképfelvétel polgári választójogi gyűlést ábrázol a budapesti város háza udvarán zsidókkal, liberálisokkal, Váczonyi-Weiszfeld Vilmoossal, Lázár-Léderer Miklóssal, az alatta levő kép pedig szintén a stockholmi szociáldemokrata béke delegációt mutatja be.

gasz, amelyben a szociáldemokrata párt bejelenti, kitört a forradalom és kiadja a jelszót a magyar munkástömegeknek: Ki az utcára! Szüntessétek be a munkát. A következő falragasz már a katonákhoz szól és a hírhedt Linder Béla bejelenti rajta az összes harcteréken a harcok beszüntetését. Ezzel a szégyenpapírral dobatta el a fegyvert a magyar katonával olyan időben, amikor határainkon nemzeti öntudatuk teljében lángoló ellenségek álltak és várták a pillanatot, amikor ránkrohanhatnak. Örök békét ígért, munkát, élelmet és ruhát. Tudjuk, mi lett a vége a gyászos parancsnak...

Egy másik falragasz a népkormány kiáltványát tartalmazza a „polgártársakhoz”. Bejelenti, hogy legelő és legsürgősebb dolga a béke megkötése. Ezt a falragaszt Károlyi Mihály vezetése alatt álló szégyenkormány írta alá.

proletáriátus uralmának kezdete.

Eltársak! Munkások! Proletárok! — kezdi el a következő falragasz, amely bejelenti, hogy megszűnt a kommunista párt és megszűnt a szociáldemokrata párt és a kettőből alakult a Magyarországi Szocialista Párt. Ez tehát a hírhedt egységkormány bejelentése. Az a tény, amelyet a magyarországi szociáldemokraták annyiszor próbáltak igazolni, enyhíteni, megmásítani, elmagyarázni, kicsavarni a maga tiszta, világos értelméből. Ebben az időben jelentek meg a főváros házfalain a Lenint ábrázoló falragaszok, a vörös kalapácsos

ember, a lángoló fáklját lobogtató kommunista gyújtogató és a többi díszes gyászalak.

Szinte felesleges tovább folytatni. Ennyi is éppen elég a szociáldemokraták magyarországi „áldásos” tevékenységének vázolásához. Ezzel az örökséggel terheltlen áll ma is ez a szégyenpárt a magyar politikai élet porondján. Ez az a hagyomány, amelyhez a szociáldemokraták ma is kifejezetten és nyíltan ragaszkodnak. Semmit sem revideáltak, semmit sem bántak meg, semmit sem hagytak ki és semmit sem változtattak meg. Csak a taktika lett óvatosabb. A polgári ezélség báránbőrébe bújtak és ál-bégetéssel csalogatják útvesztőikre a hiszékenyeket. Tudjuk, hogy a politikai konjunktura tette

őket most egyszerre olyan hangosokká. De azt is tudjuk, hogy a konjunktura elmúlásával végleges leszámolás következik, amely pontot tesz az egész szociáldemokrata mítoszra. (Figyelő.)

Bethlen István mond megnyitót a reformátusok marosvásárhelyi ünnepélyén. A Magyar Tudósító jelenti: Szeptember 3, 4 és 5-én rendezik meg Marosvásárhelyen a Református Napokat. A vasárnapi záródíszhangversenyen a megnyitó beszédet gróf Bethlen István ny miniszterelnök, az egyházkerület főgondnoka mondja. A hangverseny keretében Zsindely Ferenc kereskedelmi miniszter és Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter is beszédet mond.

Szept. 3 -tól

Szigligeti Színház

Szept. 3 -tól

Göndör

közkedvelt

TIP-TOP

revütársulatának rövid vendégjátéka
Göndör igazgató bemutatja új, világvárosi műsorát.

3 Carolinás

(Ernestina) a repülő csodák
a londoni Hippodron, a párisi Folies Bergére ünnepezt művészei

2 ROLEX
görög egyensúlyozók

BARY BACKER
excentrikusok

Tihanyi

a jelenkor legnagyobb illuzionistája és varázslója revütársulatával

Rosalinda és Nick
villám-táncosok

Molire and Victoria
légtornászok

2 Arizonás

cowboy játékok

Frank
az ügyetlen háziszolga

Vajda Rózsi
a rádióközkedvelt előadóművészneje

Drumár

Európa legjobb zsonglőrie

Vica és partnernője

akrobatikus táncfenomének

JOHNY majomcirkusza

és a fényes kísérő műsor

Megnyitó díszelőadás

szeptember 3-án, pénteken este pont háromnegyed 8 órakor.

Helyárak: Páholy 5 személyre 25, zsöllye 6, körszék 5, támlásszék 2.50, erkély I-II sor 3.50, karzatúljó 2.50, állóhely 1 P.

Jegyelővétel: délelőtt 10-1-ig és délután 4-6 óráig. Jegymearendelést telefonon is elfogadunk. Telefon 25-30. Vasárnap két előadás d. u. 4 és este 3/4 8 órakor.

Mi lesz veletek tanuló emberkéek?

A hat hónapos iskolai év jelentősége és gondjai a diák, a tanár és a szülő szempontjából — Szó van heli iskolai berendezésekről és a rádió útján való oktatásról

A napokban megjelent kormányrendelet szerint az idei tanév csak novemberben kezdődik. A vakáció kényszerű meghosszabbítása sok gondolatot vetett fel az érdekeltek körében.

Háboru van, természetesen hozzá kell szoknunk a gondolathoz és a háboru minden következményéhez. A szeptemberi és októberi tanítási szünet megokolt és érthető. Nem kell külön részleteznünk, hogy miért.

A tanév tehát november 3-án kezdődik, most hamarjában számoljuk össze, hogy hány hónapból is fog állni? A november, december és január három hónap lenne, ebből az időből azonban ki kell vonnunk a karácsonyi szünetet, amely januárba is belenyúl, azután a félévi vizsgálatok, értekezletek napjait, valamint november első hetét, amely a tanulóval való hozzáféréssel fog eltelni. Az első félév tehát inkább csak két hónap. Februártól májusig négy hónap áll rendelkezésre és így az 1943-44-es tanév a középfokú iskolákban mindössze hat hónapra terjed. Hat hónap, azaz félésztendő jut rá, hogy a diákok és tanárok elvégezzék azt a munkát, amelyre régebben kerekén tíz hónap jutott.

A középfokú diák 10-18 éves és a serdülő korban él. Ebben az időben szorult rá leginkább irányításra és nevelésre. A nevelőmunkában kétségtelenül jelentős szerep jut az otthonnak, a szülőnek, a családi háznak, de az orosztánszék az iskoláé. Itt kapja meg nemcsak a szükséges tananyagot, előképzettséget a további tanuláshoz, hanem az iskolában alakul ki bizonyos szempontból jellemző egyénisége is. Ezidén a tanév májusban befejeződik, májustól novemberig csaknem félésztendő telik el, annyi ideig nem látja a diák az iskolát, nem tanítja, nem nevei a tanár a növendékét. Nem lenne csoda, ha a fejelem meglazulna e hosszú szünet alatt. Régebben elég volt a szeptember első hete, hogy a tanár „rendbe szedje” a diákjait és nekikezdhesse a komoly tanuláshoz, erre most alighanem hosszabb időre lesz szükség, kivált az alsóbb osztályokban.

Nemcsak a fejelemben következtetik be lazulást, ennyi idő alatt sok mindent el is felejt a diák. Bizonyos, hogy a vakáció pihenésre szolgál és nem rendszeres tanulásra, de az is igaz, hogy középfokú egyes osztályainak tananyaga között szerves összefüggés van. A magasabb osztályban a tanár építi az alacsonyabb osztályokban megtanult, elsajátított tananyagra. Ha túl hosszú a szünet, természetesen sokkal többet felejt a diák és sokkal nehezebb munka vár rá.

A nagy tananyag

Most jutottunk el a kérdés legfontosabb pontjához. Rendeletileg írja elő a kultuskormány azt a tanmenyiséget, amit feltétlenül el kell végezni, de hogyan? Bizonyos részleteket tehát el lehet hagyni, össze lehet vonni, erre feltétlenül szükség lesz hiszen hat-hét hónap alatt kell „végigvargálni” tíz hónap tananyagot. Félmerült már az a kérdés is, hogy a mai középfokú diák többet könnytelen tanulni, mint annakidején apáik

tanultak. Cikkeztek a tanulók túlerheltségéről is, de a mai idők sok olyan új fogalmat vetettek föl, új tudnivalót, melyet már a középfokú iskolában el kell sajátítani. A gyors tanmenet mellett a tanároknak kevesebb idejük marad magára a nevelésre. Már pedig a nevelés is van olyan fontos, mint a tananyag gépies betanítása.

Különösen nehéz lesz a helyzet a VIII. osztályban, az érettségi tantárgyakban a középfokú iskolában tanultakat is föl kell eleveníteniük, vizsgáikou erről is számot kell adniuk.

Utolsóként hagytuk, bár ez is lényeges kérdés, a szülők helyzetét. Különösen azokat a családokat ejti zavarba a szünet kitolódása, ahol az apa is, az anya is dolgozik. Ezek a családok nagyon nehezen várják évről-évre a tanítás megkezdését, mert legalább délelőtti biztos helyen tudták gyermeküket.

Ugy értesülünk illetékes helyen tanácskozáskor folytak, hogy az iskoláé kezdetétől terjedő két hónap alatt is foglalkoztassák a gyermekeket.

Szeptember 15-én kezdődik az élelmiszerjegyek kiosztása

Ismét a Közélelmezési Hivatal tisztviselői hordják szét a jegyeket. Kiknek kell jelentkezni?

Nagyvárad thj. város polgármestere 4757/1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Az 1943. évi október hó 1-től 1943. évi december hó 31-ig érvényes cukor-, liszt-, kenyér és zsírjegyek kiosztása tárgyában.

Az 1943. évi október hó 1-től 1943. évi december hó 31-ig szóló élelmiszerjegyek kiosztása alkalmával a rendes kiosztású 12 hétre szóló cukor-, liszt-, kenyér-, zsír- és petróleum-jegyek kerülnek kiosztásra.

Fentemlített élelmiszerjegyeket házról-házra a Közélelmezési Hivatal tisztviselői fogják a háztulajdonosok, illetve megbízottaik részére kikézhésíteni folyó évi szeptember hó 6-tól, *kivételt képeznek az Őszi-telep, Hegyközség és a város külterületi részei.*

Az Őszi-telep lakossága az Őszi-telepi állami elemi iskolában az alatt felsorolt napokon a következő sorrendben vehetik át a fentemlített élelmiszerjegyeiket:

1943. szeptember hó 15-én: Akác, Alkotmány, Ambrus Zoltán, Álmos vezér, Bajnok, Bánk bán, Berzsenyi Dániel, Bulesu vezér, Czenczi kertész, Csatlós, Csányi László, Darányi Ignác, Dávid Ferenc és Doberdó utcák.

1943. szeptember hó 16-án: Eesedi István, Eskü, Előd vezér, Ferdényi Ferenc, Gaál Mózes, Géza fejedelem, Hajdu vezér, Hét vezér, Himffy, Huba vezér, Isaszegi, Isonzó honvéd, Ipolyi Arnold, Jannus Pannonius, József nádor és Katona József utcák.

1943. szeptember hó 17-én: Keszthelyi Zoltán, Klebelsberg Kunó, Kontipüspök, Kosztolányi Dezső, Kriza János, Miklós, Nap és Kund vezér utcák.

1943. szeptember hó 18-án: Mester Nefelejcs, Nyár, Ond vezér, Pekár Gyula, Radványi Gyula, Róbert, Simos Orsolya, Székely hadvezér, Taksony fejedelem, Tass vezér és Tarkányi emlék utcák.

Igen valószínűnek látszik, hogy legalább hetenként egyszer berendezik iskolásként egy-egy osztályt, hogy irányítást adjanak a tanárok egy kis „előtanulásra”.

Bizonyos tárgyaknál ezt meg lehet valósítani, magyar nyelvből például kötelező olvasmányokat, stílusgyakorlatokat írhatnak elő, az idegen nyelvek tanulásánál fel lehet hívni a tanulók figyelmét tavalyi szókincsünk átvizsgálására, történelemből, földrajzból, természetrajzból könnyebb leckékkel a bevezető részeket át lehet olvasatni.

Esetleg — ha megtalálják erre a megfelelő megoldást — a rádiót is be lehet kapcsolni az oktatás szolgálatába. A délelőtti „szabad” időben általános tanulási irányelveket, összefoglaló tételeket adhatnak tanáraik az iskolát már nehezen nélkülöző diákjaiknak. Ehhez természetesen szükség lenne a rádió közreműködésére és segítségére.

Mindenesetre ez a tanév elég nehezséget ró tanárra, szülőre és diákra egyaránt.

Kun, Szüret, Barack, Bolgár, Almás, Szilvás, Sáros, Kigyó, Ujpercecs és Horthy István telep utcák.

1943. szeptember 23-án: Bihari út, Búza, Roze, Órnagy, Ördögös, Százados, Werdi, Pályi-út, Réti Károly, Szupa sikátor Kadarka út, Ritzkó, Érmelleki, Röntgen, Mélyárok, Badacsonyi, Puttony, Szedő, Rác Mihály, Aranyhegyi út, Szokoly Tamás, Sátor, Aranyoldali, Ferenczi István és MÁV. fűtőház utcák.

1943. szeptember hó 24-én az elmaradt utcák lakói.

A külterületi réez lakossága: a Vitéz utcai állami elemi iskolában az alatt felsorolt napokon a következő sorrendben vehetik át fentemlített élelmiszerjegyeiket:

1943. szeptember hó 15-én: Gróf Apponyi Albert faeor, Botond, Bendeguz, Balogh Ádám, Bessenyei György, Bezéredi Imre, Családvédelem, Csongor és Damjanich utcák.

1943. szeptember hó 16-án: Fecske, Fogoly, Galamb, Gómory Pál, Gyöngytyúk, Hadapród, Honvéd és Hattyu utcák.

1943. szeptember hó 17-én: Igló, Jávorka Ádám, Jurisics Miklós, Kuthy Lajos, Madár, Mocsár, Prohászka Ottokár tér, Majláth Gusztáv és Lehel utcák.

1943. szeptember hó 18-án: Rulikovszky, Magyar, Sándorffy József és Solyom utcák.

1943. szeptember hó 20-án: Tilinkó, gróf Tieza István és Bém József utcák.

1943. szeptember hó 21-én: Wagner Richard, Varju, Vitéz, Zrinyi Miklós és Vágóhid utcák.

1943. szeptember hó 22-én az elmaradt utcák lakói.

Az élelmiszerjegyek a fent megjelölt helyeken naponta reggel 8-tól délután 2 óráig vehetők át a háztulajdonosok, illetve megbízottaik által. Minden háztulajdonos, illetve megbízottja a jegyek átvételére köteles magával hozni a lakók hatósági nyilvántartását, valamint minden személyi rendőrségi lakásbejelentési törzslapját, melyek felmutatása ellenében az élelmiszerjegyek átvehetők. Az átvett élelmiszerjegyek 24 órán belül kiosztandók a ház lakóinak. Az átvételt a kiesőjegyeken köteles az átvéző lakó elismerni.

Értesítem a város közönségét, hogy az államilag kinyomatot zöldszínű cukorjeggyért darabonként 6 fillért és a pirosszínű cukorjegyekért darabonként 10 filléres térítés fizetendő. Felhívom a háztulajdonosok, illetve megbízottaik figyelmét, hogy az általuk kezelt házyilvántartó-könyveket bármikor a kézbesítést végző tisztviselőknek rendelkezésre álljon.

Egyben értesítem a város lakosságát, hogy a felszólamlásokat Nagyvárad thj. város Közélelmezési Hivatala családnév kezdőbetűje szerint a következő sorrendben fogadja el:

1943. szeptember hó 27-én 8-13 és 17-19 óráig A—J betűvel;

1943. szeptember hó 28-án 8-13 és 17-19 óráig K—S betűvel;

1943. szeptember hó 29-én 8-13 és 17-19 óráig Sz—Zs betűvel kezdődő nevek.

1943. szeptember hó 30-án a fenti napokon elmaradtak elhetnek felszólamlással.

A felszólamlás fenti sorrendjétől a Közélelmezési Hivatal nem tér el, ezért figyelmeztetem az érdekelteket, hogy azt szigorúan tartásák be. Október hó 1-én és 2-án felszólamlást nem fogad el a hivatal.

A háztulajdonosok, vagy megbízottaik fenti rendelkezések pontos betartásáért és az általuk átvett élelmiszerjegyek rendeltetésű szétosztásáért büntetőjogi felelősséggel tartoznak.

delem, Tass vezér és Tarkányi emlék utcák.

1943. szeptember hó 20-án: Töhötöm vezér, Tökölly, Tulipán, Tüzharcosok tere, Vadász, Vajdahunyad, Virág Benedek, vitéz Zágony Dezső és Ősei állomás.

1943. szeptember hó 21-én az elmaradt utcák lakói.

Hegyközség lakossága a Ritoók Zeigmond utcai állami elemi iskolában az alatt felsorolt napokon a következő sorrendben vehetik át a fentemlített élelmiszerjegyeket:

1943. szeptember hó 15-én: Vörösmarty Mihály, Toborzó, Torockó és Üteg utcák.

1943. szeptember hó 16-án: Golgota és Kálvária utcák.

1943. szeptember hó 17-én: Homonna, Nagy Itce, Petőfi Sándor, Grosz Frigyes, Koch Róbert, báró Korányi Frigyes, Semmelweis, Sip, Bölöny Sándor, Kuncz Aladár, Bosnyák, Hontériusz, Flórián, Galagonya és Szerencse utcák.

1943. szeptember hó 18-án: Hossyay, Szép Ilona, Benedek Elek, Szent Gellért, Gyimes, Ösvény, Hegyesy Márton, Gorove István, báró Jósika Miklós, Juhász Gyula és Kozsoru utcák.

1943. szeptember hó 20-án: Alzó Körsoldal, Izabella, Szerégy, Nemes, Csillaghegyi ut, Tárnok, Csopaki, Muskáti, Felsőgörögoldal, Egressy Gábor, Csandör, Bakócz Tamás, Apolló, Alagörögoldal, dr. Székely István, Kisvörötag és Ostrom utcák.

1943. szeptember hó 21-én: Nagysötétág, Felsőnagysötétág, Felsőörököllyméro, Szanatórium út, Alsóörököllyméro, Méhes, Uzsok, Bakator, Tavasz, Vadvirág, Napsugár, Széna, Pápa és Kikelet utcák.

1943. szeptember hó 22-én: Alsódorongos, Csabán, Sárány, Magyaró, Felsődorongos, Pengő, Cserfa, Tölgyfa,

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Kassára helyezte át a belügyminiszter dr. Horváth György várad rendőrkapitány-helyettesét

Nagyvárad, szeptember 1. A m. kir. belügyminiszter dr. Horváth György nagyvárad rendőrkapitányhelyettesét a rendőrkapitányság éléről a kassai rendőrkapitányság élére helyezte át és a kassai körzeti teendők ellátásával is megbízta. A nagyvárad kapitányság vezetését az új vezető megérkezéséig Krasznay Pál m. kir. rendőrfőtanácsosnak a mai napon adta át.

A távozó rendőrkapitányhelyettes szerdán délután 12 órakor ünnepélyes búcsút vett a rendőrtisztok tagjaitól és napiparancsban búcsúzott el a tisztok tisztviselői, személyzeti kartól és az alkalmazottaktól.

Dr. Horváth György rendőrkapitány helyettes a visszacsatolás óta vezette a nagyvárad rendőrkapitányságát eredményesen. Ez alatt az idő alatt nemcsak tisztelgetést és a közönység nagyrabecsülését vívta ki, hanem egyenes és határozott egyénisége közmegebecsülésnek örvendett. A közönéggel szemben, valamint a rendőrtisztviselői kar személyzetével mindig tapintatosan és megértően viselkedett és érdemei elismerésül nyerte el pár hónappal ezelőtt a főkapitányhelyettesi címet. Mint napiparancsában is megemlíti, a jól végzett munka nyugodt lelkiismeretével távozik és a rendőrkapitányság minden egyes tagjának köszönetet mond kitartó, nehéz és felelősségteljes feladata megoldásához segítették.

A polgármester részvétlívátára a budapesti bolgár követhez, Nagyvárad, szeptember 1. A polgármester táviratot küldött Toseff budapesti bolgár követnek, amelyben a város lakossága és a bolgár-magyar egyesület nevében részvételt fejezte ki Boris király halála alkalmából.

Kormányzó részvétlívátára Glattfelder érsek halála alkalmából. A Magyar Távirati Iroda jelentő: Magyarország kormányzója Glattfelder Gyula érsek elhunyt alkalmából részvétlívátart intézett Raskó Sándor pápai protonotárius, nagypréposthoz, a csanádi egyházmegye apostoli kormányzójához.

A polgármester részvétlívátára Kemény Vida halála alkalmából. Nagyvárad, szeptember 1. A polgármester táviratilag fejezte ki részvételt a szabolczi Kemény testvérek cégnek Kemény Vida halála alkalmából.

A Légoltalmi Liga női osztályának ülése. Nagyvárad, szeptember 1. Csütörtökön a Légoltalmi Liga női osztálya Czifra Kálmánné elnöklésével ülést tart, amelyen részt vesz a polgármester és a tűzoltóparancsnok is. A hajléktalanok elhelyezésének kérdését beszélik meg.

Leleplezett összeesküvés Panamában. Newyork. (Bud. Tud.) Panamában a kormány ellen irányuló összeesküvést leleplezték le. Sok letartóztatást fogazatosítottak.

KORONA Filmszínház

Szerdától: **A Szovjet két arca**

A Haditudósító kiállítás teljes műsora.

Kísérő műsor: Muzsikáló Május és a legújabb magyar és olasz hirodók

ALFA TAU

ettől hangos az egész világ sajtója!

ALFA TAU

Tengeralattjárók harca!
 A filmtechnika csodája!

Idegtépő izgalom!
 Az igazi szerelem filmje!

Bemutató ma a CASINO-ban

BELVAROS.

Szerdán - Csütörtökön

Leányálmok

Alida Valli és 100 szép leány filmje

A VAS- ÉS FÉMPARI SZAKOSZTÁLY felhívja tagjai figyelmét, hogy akik augusztus 13-tól faszemet igényeltek, utalványukat a legközelebbi időn belül vegyék át a szakosztályi irodában. Továbbá akik kétszemes igényeltek utalványukat azok is átvehetik. Elnökség.

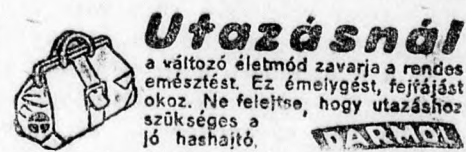
ÜGYVÉDI HIR. Dr. Könyves Ernő ügyvéd szeptember 1-én irodáját Nagyvárad, Szaniszló-utca 4. szám alól Szaniszló-utca 8 szám alá helyezte át. Új telefonszám 28-19.

Giano volt olasz külügyminiszter nagybátyja meghalt. Roma. (MTL.) A Német TI jelenti: Giano Arthur tengernagy, Giano volt külügyminiszter nagybátyja, vasárnap Speziából Livornoba ment gépkocsin és útközben meghalt.

Városi járművekkel fogják fuvarozni a közüzemi és városi tisztviselők fáját. Nagyvárad, szeptember 1. Ma délután faértekezlet volt a városházán, amely a közüzemek és a városi tisztviselők faellátásának ügyével foglalkozott. A közüzemek egy vezető tisztviselője és több fakereskedő együttesen fogja megvizsgálni, hogy a városi járművei mennyiben könnyíthetnének a fafuvarozás nehézségein.

Augusztusi szappanelszámolás megejtése

Nagyvárad thj. város Közelelmezési Hivatala 4666-1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Felhívom a város területén működő fűszer, szatócs és vegyes kereskedőket, hogy az alábbi feltüntetett beosztás szerint, szeptember hó 1., 2., 3., 4. napjain feltétlenül jelentkezzenek a városi Közelelmezési Hiva-

talban az augusztus havi szappanelszámolás megejtése végett.

Együttal közlöm a kereskedőkkel és fogyasztókkal, hogy az elszámolás megtörténte után augusztus havi mosószappanjegyek el nem fogadhatók, illetve be nem válthatók.

Fenti rendelkezések nem teljesítése vagy megszegése a további szappanellátásból való azonnali kizárást vonja maga után.

1943 szeptember 1-én A-E betűvel kezdődő nevének, 2-án G-I betűvel kezdődő nevének, 3-án M-R betűvel kezdődő nevének, 4-én S-Z betűvel kezdődő nevének.

BUTORT színeset MEZEI-től

Háló, kombinált és előszobák.

Konyha újítások

Szabadság-utca 12. (Szacsav-utca 48.)

KENYÉRLISZT KIUTALÁSA A MALKOKNÁL. Nagyvárad thj. város polgármestere 4755-1943. k. é. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Értesítem az összes sütőiparosokat, hogy a Gabonaforgalmi Központ 198/89-1943. E. 10. számú malmai körlevele alapján a kenyérliszttel a következő arányban köteles a malom kintalni: 75 százalék EB és 25 százalék rozsliszt.

Uj alapokra helyezik Nagyvárad vajellátását. Nagyvárad, szept. 1. A polgármester tegnap délután a város vajellátásának ügyében értekezletet tartott az Országos Magyar Tejszővelvezetési Központ nagyvárad vezetőjével és dr. Dobay Aljegyzővel, a közlelmezési hivatal főnökével. Bizonyos adatokat kérnek még be, amelyek segítségével új alapokra fektetik a város vajellátását, illetve a rendelkezésre álló vaj szétosztását.

Békére szólította fel a világot a pápa rádióbeszédében

Nem tett határozott békejavaslatokat — A vatikáni diplomácia élénk tevékenységét várják

Rómából jelentik: XII. Pius pápa szerdán délután 13 óra 15 perckor mondotta el a világ népeire intézett rádiószózatát. A szózatot a vatikáni rádió 15.30, 19.34, 20.35 és 31.06 méteres hullámhosszon adta. A közvetítést számos más ország rádiója is átvette. A Szentatya olasz nyelven

beszélt. A vatikáni rádió a Szentatya beszéde után a fontosabb világnyelveken is megismételte a közvetítést.

A pápa abból az alkalomból mondta el beszédét, hogy szeptember elsején volt a háború kitérésének negyedik évfordulója. A rádiószózat békére szólította fel a világot és hangsúlyozta, mennyire szükséges a béke mielőbbi megkötése az egész világ szempontjából. Utoljára XII. Pius pápa, mint emlékeztetés — 1942 karácsonyan mondott rádióbeszédét és ebben a beszédében öt pontban szögezte le, milyenek kellene lennie a világbékének az egyház szempontjából. 1942 karácsonya óta a pápa nem beszélt a rádióban s nyilvános beszédet is csak két ízben mondott, egyszer az északolaszországi munkások előtt, másodsor pedig a jubileumi év befejeztével az olasz írók és művészek előtt.

A pápa rádióüzenetében nem tett határozott békejavaslatot, hanem csupán a mielőbbi béke szükségességére mutatott rá.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett jó férjem, illetve édesapánk

Lucskay Gyula

életének 56-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése folyó hó 2-án, délután 4 órakor lesz a Pece-utca 1. számú evangélikus templomban.

Özv. Lucskay Gyuláné és családja

Bihar vármegye alispánjától,
22433—1943. s. árn.
Tárgy: Vm. díjnoki állás betöltése.

Pályázati hirdetmény

Bihar vármegye törvényhatóságánál a derecskei járás főszolgabírói hivatalában megüresedett vm. díjnoki állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állásra az 1931. évi III. t. c. alapján igazolvánnyal ellátott egyének, továbbá az 1938. IV. t. c. rendelkezéseivel képest a hadirokkantak, a vitézi rendhez tartozók, valamint a tűzharcosok elsőbbséggel bírnak, feltéve, hogy a középiskola IV. osztályát elvégezték és 45. életévüket még nem töltötték be, továbbá egyenlő feltételek fennforgása esetén elsőbbségi igénytel bírnak az ország gyarapításáért folytatott, valamint az orosz földön harctéri érdemekért katonai kitüntetésben soronkívül katonai előléptetésben, dícsérő elismerésben részesültek.

Az alkalmazás ideiglenes minőségben történik. Végleges alkalmaztatás iránt 1 évi kifogástalan szolgálata után történik intézkedés.

A pályázatra jogosultak a feltétlenül sajátkezűleg írt kérvényüket pontos lakcím feltüntetésével 1943. évi szeptember hó 15. napjának déli 12 órájáig, a már közszolgálatban (katonai szolgálatban) állók szolgálata után kötelesek „Bihar vármegye alispánja” címezeve, iktatáshivatalomnál előterjeszteni.

A pályázati kérvényekhez eredetben vagy hitelesített másolatban a következő okmányokat kell csatolni:

1. a magyar állampolgárságot igazoló hatósági bizonyítványt, esetleg a magyar állampolgárságra való igény szablyszerű bejelentését igazoló okmányt (optiót),
 2. újabb keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt, amely a családi állapotot, az u. n. tanácsköztársaság alatti magatartását is igazolja,
 3. az állami szolgálatra alkalmas szellemi és testi épéget igazoló, új keletű közhatósági tisztiorvosi bizonyítványt,
 4. születési anyakönyvi kivonatot,
 5. az iskolai képzettséget igazoló okmányt, iskolai bizonyítványt,
 6. az igényjogosultságot igazoló okmányokat és pedig:
 - a) az igazolványosoknál az 1931. III. t. c. alapján kiállított „Igazolvány”-t,
 - b) a Vitézi Rend tagjainál a Vitézi Rend Főszéktartósága által kiállított igazolványt,
 - c) az 1914—18. évi világháboruban arcvonalbeli szolgálatot teljesített egyéneknek (tűzharcosoknak) a Károly csapatereszt viselésére vonatkozó igényjogosultságot tanúsító igazolványt,
 - d) a világháború alatt teljesített arcvonalbeli szolgálatból kifolyólag rokkanttá vált egyéneknek az ezt megállapító okmányt,
 - e) esetleg a világháború után teljesített katonai szolgálatot igazoló okmányt,
 7. az ddigi szolgálatot, illetve foglalkozást igazoló okmányt,
 8. arra vonatkozó okmányokat, hogy a folyamodó nem esik az 1939. évi IV. t. c. 5. §-ában foglalt tilalom alá.
- Az igazolványosok, valamint az 1931. III. t. c., továbbá az 1938. IV. t. c. 6. §-a szerint elsőbbségi igénytel bírók folyamodványai illetékmentesek.
- A pályázati feltételeknek meg nem felelő, kéllőképpen fej nem szerelt, vagy eikésve érkezett folyamodványok nem vétetnek figyelembe.
- Nagyvárad, 1943. évi augusztus 25.
- Alispán szabadságon:
Or Oswald s. k., vm. főjegyző.

Plakátokon hozza a polgármester a lakosság tudomására a légoitalmi tudnivalókat

A polgármester értesíti a város közönségét, hogy a napokban plakátokon fogja tudomására hozni a közönségnek a légo szempontjából szükséges tudnivalókat és pedig a szükség-óvóhelyek helyeit, a hajléktalanok elhelyezésére szolgáló helyiségek elhelyezését, a légo kórházakra vonatkozó rendelkezéseket, stb.

Ezek a plakátok nem kelhetnek fölösleges izgalmakat, azonban szükséges, hogy mindenki tekintettel a háborus helyzetre, tisztában legyen

olyan dolgokkal, amelyek minden polgárt érdekelnek

A polgármester hangsúlyozottan felhívja a polgárságot hogy mindenki gondosan tanulmányozza át a plakátokat s az ott lévő tudnivalókat gondosan jegyezze meg, mert ámbár ma még nincs semmi közvetlen veszély, de be kell rendezkedni minden eshetőségre és meg kell tenni az előkészítő intézkedéseket akár lesz szükség arra, akár nem.

Hatásköri Bíróság döntötte el a háztulajdonos és házfelügyelő vitáját

Napszámossnak kell tekinteni a házfelügyelőt, ha külön munkát vállal

A Magyar Tudósító jelenti: Egy fővárosi ház tulajdonosa ellen volt házfelügyelője pert indított. Keresetében előadta, hogy a házmeisteri teendőkön kívül órabér ellenében elvállalta, hogy a háztulajdonosnak — a lakásban szükséges — különböző munkákat végez. Munkadíját nem kapta meg, ezért a központi járásbírószágon peresítette követelését. A járásbírószágon nem bocsátkozott a per érdemi tárgyalásába, hanem kimondta, hogy hatáskörét leszállítja, mert az igény nem a bíróság, hanem közigazgatási hatóság előtt érvényesíthető. A volt házfelügyelő ezután a rendőrkapitánysághoz fordult, amely viszont a bíróság illetékességét állapította meg. Az így keletkezett hatásköri összeütközés tisztázására a házmaster most már a Hatásköri Bíróságot kérte fel. A bíróság kimondta, hogy az ügy elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. A döntés indokolása szerint a

házfelügyelő követelését óradíjként számította fel, tehát azt mint napszámoss érvényesítette. Igénye elbírálásának hatásköri hovatartozását azonban nem a felszámításnak és érvényesítésnek ez a módja, hanem ettől függetlenül az dönti el, hogy a házfelügyelő munkakörére való tekintettel jogilag milyen munkavállalónak minősül. A házfelügyelő a háztartásban végezte munkáját, mégpedig alkalomszerűen, egyes napokon, tehát a helyes jogi minősítés szerint napszámossnak tekintendő. A követelt ellenérték napszámber. Az 1876. évi XIII. t. c. 115. §-a értelmében a gazda és a család, valamint a gazda és a munkások, vagy napszámossok között támadható viták elintézése az ott megjelölt közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik. Ezt a rendelkezést tehát adott esetben a házfelügyelő követelésére is alkalmazni kell.

S P O R T

Vitéz Tárczay Felicides Román a Társadalmi Sport és Testnevelés vezetője Zágrábban

Zágráb, augusztus 27.

Vitéz Tárczay Felicides Román miniszteri osztályfőnök, a Társadalmi Sport és Testnevelés vezetője, a horvát sporthatóság meghívására Zágrábban tartózkodik. Utjával viszonzza Milkó Zebies horvát sportvezér mult évi magyarországi látogatását. Bemutatózó kihallgatáson jelent meg a horvát belügyminiszternél, Zágráb polgármesterénél, több más hivatalos látogatást is tett és résztvett azon az ebéden amit vitéz Marosy Ferenc, zágrábi magyar követ adott a tiszteletére.

Milkó Zebies, a horvát sport vezére is vendégül látta vitéz Tárczay Felicides Románt, aki útján módot talált, hogy a horvát sportvezérrel beható tanácskozásokat folytasson a horvát magyar sportkapcsolatok kiépítéséről. A kifejlődő horvát-magyar sportbarátság bizonyítéka egyébként az is, hogy 2 magyar-horvát sportesemény lesz Zágrábban a budapesti Ferencváros a HASK együttesével és ugyanazonnap a horvát-

magyar nemzetek között evezőmérkőzést is rendeznek.

A Hrvatski Narod budapesti tudósítója interjút közöl vitéz Tárczay Felicides Románnal, aki a magyar sportszervezet intézményeit és kiépítését és a magyar-horvát sportviszonyt ismerteti. A lapok közlik egyébként vitéz Tárczay Felicides Roman fényképét és a Ferencváros csapatának fényképét. (Levente Hírközpont.)

24 városból 40 levente és levente-leány vesz részt az első válogatott levente tenisz edzőkeret tanfolyamán.

A Levente Hírközpont jelenti: Budapesten a Rottermere-utcában a Tenisz Szövetség pályám 40 levente és levente-leány részvételével kezdődött meg az első válogatott levente tenisz-edző keret egyhetes tanfolyama. Az ország minden részéből, 24 városból 29 levente-leány vesz részt a tanfolyamon,

valamennyien 13—18 évesek. Az Aldasutcai diákszállóban laknak.

Az OSK és a Leventegyeseletek Országos Központja jelentős anyagi aldozattal kívánja lehetővé tenni a sportoló levente ifjuság minőségi kiképzését. A tanfolyam után a résztvevők valamennyien indulnak a szeptember 1—5. között megrendezésre kerülő Magyarországi ifjusági tenniszbajnokságában.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Belga nyulak ketrecekkel eladó. Cím a kiadóban. 633
Sürgösen keresek megvételre E betű nélküli kis autót, jó gumikkal. Engedély vásárlás van. — Cím: Kőorvos, Gyapju. 587

Allást nyec

Otthonra vágyó, egyedül álló házvezetőnöt azonnali belépésre felvezek. Belvárosi mozi. 632

LAPKIHORDÓT keresünk, gyakorlottak előnyben. Jelentkezés a kiadóhivatalban.

Molnársegéd azonnalra felvétetik. — Fostékmalomban jártas előnyben. Klotild vegyigár, Szeptember 6-u. 18. 630

Allást keces

Bizalmi állást keres, sok évi gyakorlattal és nagy tapasztalattal rendelkező kereskedő. Leveleket „Öskeresztény” jellegre kiadoba kér. 629

Hülönféle

Fertőtlenítést, poloska, moly és mindennemű férgek irtását, 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Angorából, gyapjuból, kötöttszövetet, gyermekmackót, gyönyörűen javítok, alakítok. Bontott szövetet, harisnyát ujjá átkötök. Bodané kézimunkaüzlet, Kossuth-utca 18. 625

Kölsön 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen „Hitelszövekezetnél”. Bethlen István-u. 6. kapható. 603

Kávéházakban és vendéglőkben kérje Magyar Lapok-at

Jugatlan

Eladó több beköltözhető magánház, bérház és üzletház, telkek, szőlők. Tattayné, Szigliuti-u. 12. 493

Oktatás

Gimnázistákat nagy gyakorlattal rendelkező középiskolai tanár szeptember és október hónapokban a következő iskolákra felalóssággal előkészíti. Cím a kiadóhivatalban. 615

Elveszett

Elveszett Oláh-szentmihály és Barakony között ridikül, iratokkal és pénzzel. Megtaláló pénzt megtarthatja, iratokat küldje Hangya Oláh-szentmihályra, vagy Nagyvárad, Szőlős-u. 73. Keresési címre. 631

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-NYOMDA R. T.

Felolós erkesztő Felolós kiadó
Polyák István **Dr. Vitan Jeromos**
szent László-nyomda R. T.
Zágráb